

Pliktter som Menneske og Børgter. Det er jo noget, Enhver er pligtig til; det skulle vi Alle, og det er altsaa noget, vi ikke behøve at aflægge særlige Løfter om. Troer man virkelig, at man derved, at et saadant Løfte aflægges, erholder nogenstomhelst Sikkerhed for, at det i Fremtiden vil blive holdt? Jeg troer det ikke. Alt, hvad man behøver at fordrer, troer jeg, er, at Vedkommende vise, at de have de fornødne Kundskaber i Forhold til deres Alder; men man forlange ikke nogen hyderligere Prøve, og end mindre tage man et Løfte af dem.

Med Hensyn til Eden skal jeg fatte mig ganske kort. Jeg er enig med Forslagsstilleren i, at man skal lade den enkelte Person aflægge sin Forklaring paa det, der er det Høitideligste for ham, og den ærede Forslagsstiller har stræbt at finde Udtryk, som kunde være bindende for Alle af den meest forskjellige Tro, Landsmødenhed og Landsretning; jeg skal lade det staae hen, om han har fundet saadanne Udtryk. Men at det at forlade den nuværende Edsformular skulde svække Retssikkerheden og andet Saadant, er jeg saa langt fra at troe, at jeg sætter en bestemt Modsigelse derimod. Det er jo forestrevet, at de, der ikke før have hørt Eden, skulle høre den forelæse, før de aflægge den, men den er saaledes, at jeg troer, man maa være enig med mig i, at den ikke er skiftet til at frembringe stor Alvor eller nogen bestemt Ængstelse for at forklare, hvad der er usandt. Jeg vil, som sagt, ikke indlade mig paa, hvad der skulde sættes istedetfor, men man maa, netop af Hensyn til Retssikkerheden og til deres Stilling, af hvem man fordrer en Forklaring under en vis Stadfæstelse, see at finde en anden Edsformular end den nu gjældende; thi jeg anseer den for ligesvem uskiftet til at virke saaledes, som den skulde og burde virke.

Med Hensyn til, hvad den første ærede Taler (D. Müller) yttrede, da skal jeg kun opholde mig ved et Par Punkter deraf, og det ene af disse skal jeg endda blot nævne; det er ogsaa blevet nævnt af den sidste ærede Taler og angaaer den Rædsel, den førstnævnte ærede Rigsdagsmand viste for Maret 1848. Han er unægtelig ikke ene om denne Rædsel — den findes Gudstælov ikke hos overmaade Mange, men jeg

kjender dog Flere, hos hvem den findes, og at han fremsætter den, eller lader den skinte igennem, naar han virkelig føler den, er jo naturligt; imidlertid troer jeg ikke, at han indvirker paa denne Forsamlings Majoritet ved paa den Maade, som han gjorde, at omtale Maret 1848. — Der var dernæst en anden Betragtning, der et Par Gange kom frem hos den ærede Taler, og som jeg ikke kan Andet end opholde mig lidt ved; det var nemlig den, at nærværende Lovforslag skulde være et Overgreb mod Kirken. Nagtet jeg ikke da kunde vente Svar, spurgte jeg strax: hvem er Kirken? Hvorledes kan det betragtes som et Overgreb, at man ikke spørger Kirken, naar der ikke er noget Sted, hvor man kan spørge den? Skulde man altsaa ikke foretage nogen Foranbring i Lovgivningen om Kirken, før man havde spurgt den, saa kunde man jo ikke komme til at foretage det Mindste; thi der er, som sagt, ikke noget Sted, hvor man kan spørge. Jeg veed nok, at det er almindeligt, at man siger: jo, der er Biskopperne! men jeg kan dog virkelig ikke forstaae den Tanke, at Biskopperne skulde være Kirken. Hvis det var Tilfældet, kunde vi Andre staae os til No; der kunde da ikke være Spørgsmaal om at svare Tiende, Offer og alt Saadant, men vi kunde være ganske rolige og lade Biskopperne sørge for vor Salsghed, thi det er jo det, Kirken skal; men den Byrde vilde dog maastee ingen Biskop paataage sig. Og hvorledes fremkomme vore Biskopper? De ansættes som andre Embedsmænd i Staten, og det maatte saaledes ogsaa, naar man vedtog Love angaaende juridiske Sager, være et Overgreb paa Domstolenes Gebeet, thi det er dem, der skulle bruge og anvende disse Love. Jeg kan ikke forstaae, hvorledes man med Hensyn til Kirken vil paastaae Noget, som man ikke i andre Forhold falder paa at gjøre gjældende. Mange ville sige, at Geistligheden er Kirken. Ja, det sige Katholikerne, det sige Papisterne, men vi ere jo, som bekendt, ikke Papister, vi ere lutheriske Protestanter, og naar man er Protestant, maa det, at Geistligheden er Kirken, være en af de Ting, man protesterer imod — at Geistligheden er Kirken, er en Tanke, Luther aldrig har vedkjendt sig. Man maa der-